

T-79.5102

Laskennallisen logiikan erikoiskurssi (4 op)

Syksy 2005

Opetusohjelman 2005–2006 mukainen sisältö: *Tietämyksen esittäminen sekä sen nojalla tapahtuva päättely ja päätöksenteko. Automaattinen päättely.*

Kurssin sisältö syksyllä 2005

1. Lauselogiikan toteutusmenetelmät (1. periodi):

- Binääriset päätöspuut (BDDt)
- Davis-Putnam perusalgoritmi ja sen heuristiset muunnelmät
- Stokastiset menetelmät

2. Sääntöpohjainen päättely (2. periodi):

- Looginen pohja (stabiilit mallit)
- Approksimoiva päättely (well-founded mallit)
- Stabiilien mallien laskenta branch and bound -tyyppisellä haulla
- Ilmaisuvoimaero lauselogiikkaan nähden

3. Sovelluksia

- Digitaalipiirien verifiointi
- Suunnitteluongelman ratkaiseminen em. menetelmillä

Käytännön asioita

Luennot: maanantaisin klo 12–14, sali TB353

Luennoitsija: ma. prof., TkT Tomi Janhunen, TB335,
puh. 451 3255, e-mail: Tomi.Janhunen@hut.fi.

Laskuharjoitukset: tiistaisin klo 15–16, sali TB353

Laskuharjoitusassistentti: DI Emilia Oikarinen, TB345,
puh. 451 3292, e-mail: eoikarin@tcs.hut.fi.

Kotisivu: <http://www.tcs.hut.fi/Studies/T-79.5102/>

Uutisryhmä: opinnot.tik.logiikka

Sähköposti: t795102@tcs.hut.fi

Kurssin suorittaminen

Kurssin suorittaminen edellyttää hyväksytyttä

• kolmea kotitehtävää

- Ongelman mallintaminen
- Ratkaisun löytäminen opetuilla menetelmillä
- Arvostelu: hyväksytyt / hylätyt

• tenttiä

- 1. tentti: 21.12.2005 klo 9–12, sali T1
- lisäksi vuoden 2006 puolella 2 tenttiä (tarpeen mukaan)

Kurssin arvosana määräytyy tentin arvosanan mukaan.

Lauselogiikka tietojenkäsittelyssä

- Formaalit menetelmät yleistyvät
- Logiikkapohjaisten työkalujen käyttö tavallista

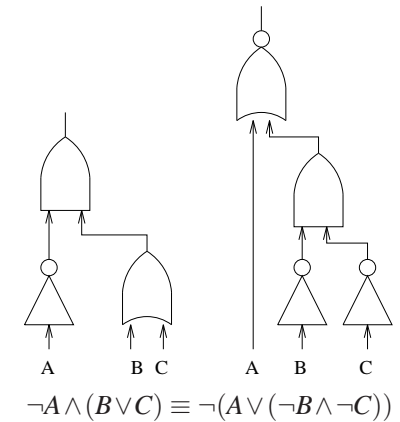
The use of formal verification tools is well established and becoming more so. Simulation- and emulation-based methodologies aren't sufficient to guarantee correctness with today's complex chips.

(Carl Pixley, Motorola Inc. in IEEE Spectrum)

- ☞ Tietokoneiden suorituskyvyn ja muistin määrän nopea kasvu
- ☞ Toteutusmenetelmien kehitys

Esimerkki: digitaalipiirien verifiointi

- Piirin määrittely ja toteutus esitetään logiikan lauseina.
- Toteutuksen oikeellisuus osoitetaan tarkastamalla looginen ekvivalenssi määrittelyn kanssa.

Sovellutusalueita

- Digitaalipiirien synteesi ja verifiointi
- Vikadiagnoosi
- Testien generointi
- Rinnakkaisten ja hajautettujen järjestelmien verifiointi
- Reitittäminen ja logistiikka
- Suunnittelu
- Erilaiset kombinatoriset ongelmat
- Rajoiteohjelmointi

Esimerkki: rajoiteohjelmointi

3-väritysongelma: Voidaanko annetun graafin $G = \langle S, K \rangle$ solmut värittää kolmella värillä siten, ettei naapureilla ole sama väri.

Graafin jokaista solmua $a \in S$ kohti 3 atomilauseetta: P_a, V_a, S_a

Rajoitteiden (lauselogiikan lauseiden) joukko:

1. Jokaista solmua $a \in S$ kohti lause $P_a \vee V_a \vee S_a$.
2. Jokaista kaarta $\langle a, b \rangle \in K$ kohti lauseet

$$\neg P_a \vee \neg P_b,$$

$$\neg V_a \vee \neg V_b \text{ ja}$$

$$\neg S_a \vee \neg S_b.$$

- ☞ Graafilla on 3-väritys jos ja vain jos lausejoukko on toteutuva.

Esimerkki: sääntöpohjainen rajoiteohjelmointi

kaari(a,b). kaari(b,c). kaari(c,a).

solmu(X) :- kaari(X,Y).

solmu(Y) :- kaari(X,Y).

p(X) :- not v(X), not s(X), solmu(X).

v(X) :- not s(X), not p(X), solmu(X).

s(X) :- not p(X), not v(X), solmu(X).

:- p(X), p(Y), kaari(X,Y).

:- v(X), v(Y), kaari(X,Y).

:- s(X), s(Y), kaari(X,Y).

 Saadaan kuusi erilaista ratkaisua.